

אופן מליקתם שוה, אלא שעולת העוף צריכה מליקה בשני סימנים.

ואם כן, אי אפשר לומר ש"כמשפט" היינו כמשפט חטאת העוף. אלא מה אני מקיים "כמשפט"? על כרחך כמשפט חטאת בהמה: מה חטאת בהמה אינה באה

אלא מן מעות החולין, שאי אפשר לקנותה כ-ב ממעות מעשר שני, ואין מקריבין אותה אלא ביום ולא בלילה, ועבודתה אינה נעשית אלא בידו הימנית של הכהן, שכל הדינים הללו נלמדים מהמקרא שהם נוהגין בחטאת בהמה.

אף עולת העוף — אינה באה אלא מן החולין, וביום, ובידו הימנית.

אי, שמא תאמר, אם נלמד מחטאת בהמה, יש לנו ללמוד גם לענין נוסף: מה לחלן שחיתתה ברוב שנים של הסימנים, ואין צורך לשחוט את כל הסימנים, אף כאן בעולת העוף תהא מליקתה ברוב שנים בלבד?

תלמוד לומר בעולת העוף של נדבה וזמלק את ראשו, והקטיר המזבחה. הקיש הכתוב מליקה להקטרה, לומר, מה הקטרה מקטירין את הראש בעצמו ואת הגוף בעצמו, (152) אף

ודנה הגמרא: מאי רבנן, ומאי רבי אלעזר ברבי שמעון? היכן מצינו שנחלקו בשיעור מליקת עולת העוף?

ומשנינן: דתניא, נאמר בתורה [ויקרא ה] בפרשת קרבן "עולה ויורד", (151) שעני מביא על חטאו שני עופות, אחד לחטאת ואחד לעולה. ואחר שנכתב סדר הקרבת החטאת, כתיב "ואת השני יעשה עולה כמשפט". ומשמע, כמשפט קרבן אחר. והיינו, כמשפט חטאת בהמה האמור בפרשה לפני דין קרבן העני, שהעשיר מביא חטאת בהמה. ומכיון שקרבן העני הוא במקום חטאת הבהמה של העשיר, לפיכך דין עולת העוף שבקרבנו כדין חטאת בהמה. ולקמן יתבאר לאיזה דינים שוו.

אתה אומר: כמשפט חטאת בהמה, או אינו אלא כמשפט חטאת העוף, הכתוב לפני עולת העוף כך יעשה את עולת העוף. דהיינו, שיעשה המליקה רק בסימן אחד, כמו בחטאת העוף שכתוב בה "ולא יבדיל"?

כשהוא אומר בעולת העוף של נדבה, והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו, הרי יש לנו ללמוד מכך שלא נאמר "והקריב" אלא "והקריבו", שהקרבנו שונה מהקרבן קרבן אחר, למדנו שחלק הכתוב בין חטאת העוף לעולת העוף, שלא יהא

שם.

151. על שלשה חטאים הללו: על שבעות העדות, על שבעות שקר, ועל טומאת מקדש וקדשיו.

152. עיין רש"י מהיכן למדו זאת.

בספר זרע אברהם כתב לבאר את האמור בהגדה של פסח, "ונאכל שמה מן הזבחים ומן הפסחים אשר יעלה דמם על קיר מזבחך לרצון", לפי ששנינו בזבחים [כו א], שאם נתן את הדמים הניתנין למטן למעלן, פסול, ובכל זאת הבעלים נתכפרו, שנאמר "ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר", כיון שהגיע הדם לקיר מזבח, נתכפרו

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: "כמשפט" היינו כמשפט הטאת העוף.

מה לחלן, אחוז בראש ובגוף, ומזה מדם כב-א חטאת העוף על המזבח, אף כאן, בעולת העוף, אחוז בראש ובגוף ומזה.

ודנה הגמרא: מאי קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון? כי משמע שהוא אומר שיאחו את הראש והגוף שניהם בתוך כף ידו, ולא מספיק שיאחו באחד מהם. ומהיכן ידענו זאת בחטאת העוף.

ומשנינן: הכי קאמר: מה לחלן, כשהוא אחוז הראש בגוף, בעוד הראש מחובר לגוף, מזה את דם חטאת העוף על המזבח, שהרי לא חתך במליקתה אלא סימן אחד, דכתיב "לא יבדיל". אף כאן, בעולת העוף, כשהוא אחוז הראש בגוף מזה. דהיינו שלא יחתוך את כל שני הסימנים אלא רובם בלבד.

וממשיכה הברייתא: אי נלמד לגמרי מחטאת העוף, יש לומר עוד: מה לחלן המליקה בסימן אחד, אף כאן בסימן אחד? תלמוד לומר לומר בעולת העוף "והקריבו", ללמד שלא

מליקה יעשנה כך, שיהא הראש בעצמו והגוף בעצמו. דהיינו, שיחתוך את כל שני הסימנים ולא רק את רובם. (153)

רבי ישמעאל אומר: "כמשפט" האמור בעולת העוף היינו כמשפט הטאת העוף הכתוב בפרשה לפני דין עולת העוף בסמוך לה. ומסתבר שעליה נאמר ה"כמשפט".

מה הטאת העוף מליקתה ממול העורף, אף עולת העוף ממול עורף, שלא נאמר בתורה "מול עורף" אלא בחטאת העוף, וממנה אנו למדים לעולת העוף. (154)

אי, שמא תאמר, אם נלמד מחטאת העוף, יש לנו ללמוד גם לענין נוסף: מה לחלן מולק סימן אחד בלבד, ואינו מבדיל הראש מהגוף אלא משאיר אותם מחוברים בסימן אחד, היינו על ידי הסימן השני, שלא נמלק, שהרי בחטאת העוף נאמר "ולא יבדיל", אף כאן, בעולת העוף, מולק ואינו מבדיל בסימן אחד?

תלמוד לומר בעולת העוף "והקריבו", דמשמע שמליקתה שונה משל חטאת העוף. (155)

הברייתא לעיל ללמוד מהפסוק "והקריבו" שבעולת העוף לא מספיק סימן אחד כמו בחטאת העוף, והרי גם זה אנו למדים מ"מלק והקטיר"?

154. הגמרא מבארת להלן מהיכן לומד התנא קמא את הדין של "מול עורף" בעולת העוף, ורש"י מבאר מהיכן לומד רבי ישמעאל בעולת העוף שיהא מן החולין, וביום, ובידו הימנית.

155. רש"י מבאר מדוע לא נאמר איפכא

הבעלים. ולכן אומרים בהגדה "ונאכל שם, וכו", אשר יעלה דמם על קיר מזבחך לרצון", שב"קיר המזבח" היינו למטה מחוט הסיקרא, כי אם יתן דמם למעלה מחוט הסיקרא, ההרי הגם שהבעלים נתכפרו ועולה להן לרצון, מכל מקום, פסולין ואין ראויין לאכילה. וכדי לקיים "ונאכל שם", צריך שיעלה על "קיר המזבח" לרצון, היינו למטה דווקא. שהרי בקרבן פסח עיקרו הוא לאכילת הבשר בלילה צלי אש.

153. והגמרא לקמן שואלת, אם כן, למה צריכה